

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح بند «الف» ماده (۹۰) قانون برنامه پنج‌ساله ششم

توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»

مقدمه

حمایت و خدمات‌رسانی به ایثارگران به‌عنوان یک حق و وظیفه‌ای ملی مورد پذیرش و اجماع اکثریت دولت‌هاست؛ از جمله این خدمات، خدمات آموزشی است که در قالب کمک هزینه، شهریه تحصیلی، سهمیه ورود به دانشگاه و غیره در بسیاری از کشورها به ایثارگران ارائه می‌شود. در این رابطه، جمهوری اسلامی ایران نیز همواره تلاش کرده شرایط بهره‌مندی هرچه بیشتر جامعه ایثارگری از تسهیلات و امتیازات آموزشی را در چارچوب قوانین مختلف فراهم کند. از جمله این قوانین، ماده (۹۰) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران است که به واسطه بند «الف» آن پنج درصد (۵٪) سهمیه ورود به دانشگاه برای جانبازان زیر بیست‌وپنج درصد^۱ (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) و نیز همسران و فرزندان رزمندگان با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در جبهه برای اولین بار در نظر گرفته شد. لکن، محدودیت این سهمیه از یک سو و کثرت متقاضیان واجدالشرایط استفاده از این سهمیه از سوی دیگر، موجب شد که سهمیه فوق در عمل نتواند کمک چندانی به جامعه هدف خود کند. بر همین اساس، نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی تلاش دارند در قالب «طرح اصلاح بند «الف» ماده (۹۰) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» این مشکل را مرتفع کنند.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۷۷

شماره چاپ:

۸۴۲

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۱۲/۲۱

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دفتر: مطالعات

اجتماعی

پیشینه قانونی طرح

به‌موجب ماده (۷۰) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، «وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کلیه دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی و دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۲) این قانون موظفند در اعطای سهمیه‌های ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، بورس‌های تحصیلی داخل و خارج از کشور، فرصت‌های مطالعاتی و دوره‌های دکترای تخصصی بیست درصد (۲۰٪) از سهمیه را به همسر و فرزندان شاهد، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بالای بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) اختصاص دهند».

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۵۸۲۵

تاریخ انتشار:

۱۳۹۷/۲/۱

میزان سهمیه تعیین شده در ماده قانونی فوق‌الذکر در ماده (۴۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم

بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۶ به‌صورت زیر اصلاح شد:

۱. شایان ذکر است که جانبازان (به‌طور عام) در قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مشمول سهمیه ماده (۷۰) قرار گرفته‌اند؛ لذا، اختصاص سهمیه پنج درصد در بند «الف» ماده (۹۰) قانون برنامه ششم توسعه برای جانبازان زیر بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) دارای مغایرت قانونی است که باید به آن توجه کرد.

«بیست درصد (۲۰٪) سهمیه ورود به بیستوپنج درصد (۲۵٪) افزایش یافت. حد نصاب آخرین فرد پذیرفته شده برای وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری، هفتاد درصد (۷۰٪) تعیین می‌شود».

به موجب ماده (۹۰) قانون برنامه ششم توسعه پنج درصد (۵٪) سهمیه اختصاصی برای جانبازان زیر بیستوپنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان آنان و همسران و فرزندان رزمندگان با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در جبهه؛ سهمیه ورود ایثارگران در آزمون‌های مختلف ورودی آموزش عالی به سی درصد (۳۰٪) افزایش می‌یابد و به موجب تبصره مربوط، در صورتی که سهمیه بیستوپنج درصد (۲۵٪) ایثارگران تکمیل نگردد؛ دولت مکلف است مانده ظرفیت خالی را به سهمیه جانبازان زیر بیستوپنج درصد (۲۵٪) درصد و همسران و فرزندان آنان و همسران و فرزندان رزمندگان با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در جبهه اختصاص دهد.

بیان موضوع

ماده واحده - متن زیر جایگزین بند «الف» ماده (۹۰) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ می‌شود:

(الف)

۱. در ماده (۷۰) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران عبارت «بالای بیستوپنج درصد (۲۵٪)» بعد از عبارت «همسر و فرزندان جانبازان» حذف می‌شود.
۲. پنج درصد (۵٪) سهمیه مختص همسران و فرزندان رزمندگان با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در جبهه تعلق می‌گیرد.

با استناد به پیشینه قانونی موجود طراحان محترم در جزء «۱» در پی آن هستند تا با یکسان‌سازی شرایط جانبازان و انتقال همسران و فرزندان جانبازان زیر بیستوپنج درصد (۲۵٪) به سهمیه در نظر گرفته شده در ماده (۷۰) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران و اختصاص سهمیه پنج درصد (۵٪) در ماده (۹۰) قانون برنامه ششم توسعه به همسران و فرزندان رزمندگان با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در جبهه در جهت اثربخشی بیشتر سهمیه اخیر و نیز افزایش میزان رقابت‌پذیری متقاضیان استفاده از سهمیه ایثارگری موضوع ماده (۷۰) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران گام بردارند.

با این توصیف، به نظر می‌رسد مقصود طراحان محترم از پنج درصد (۵٪) در جز «۲» علاوه بر بیستوپنج درصد (۲۵٪) موضوع ماده (۴۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) است؛ بنابراین لازم است ابهام موجود در این جز رفع شود.

ارزیابی محتوای طرح

محتوای اصلی این طرح یکسان‌سازی سهمیه ماده (۷۰) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران برای همسر و فرزندان شاهد، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان اعم از بالا و پایین بیستوپنج درصد (۲۵٪) و اختصاص سهمیه پنج درصد (۵٪) ماده (۹۰) قانون برنامه ششم توسعه به همسران و فرزندان رزمندگان با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در

جبهه است که در صورت تصویب، نتایج ذیل را به همراه خواهد داشت:

- با کاهش تعداد متقاضیان مشمول سهمیه پنج درصد (۵٪) و اختصاص صرف آن به فرزندان و همسران رزمندگان با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در جبهه، میزان اثربخشی این سهمیه افزایش می‌یابد.

- به نسبت اضافه شدن همسر و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) به سهمیه موضوع ماده (۷۰) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران بر میزان رقابت‌پذیری علمی مشمولان این سهمیه و متعاقب آن احتمال ورود افراد با صلاحیت علمی بالاتر به دانشگاه‌ها و مراکز علمی نیز افزوده می‌شود. با وجود این، باید توجه داشت که یکسان‌سازی میزان سهمیه همسران و فرزندان شهدا و نیز همسران و فرزندان جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) با همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪)؛ به دلیل تفاوت و تمایز موجود در شرایط و مشکلات زندگی دو گروه؛ ممکن است به‌عنوان نوعی اجحاف در حق گروه نخست؛ تلقی شده تا جایی که ممکن است نوعی جهت‌گیری و تضاد درون گروهی در جامعه ایثارگری را نیز رقم بزند که به‌عنوان یک نقطه ضعف تلقی می‌شود.

جمع‌بندی و پیشنهادها

در مجموع، طرح حاضر به دلیل افزایش فرصت بهره‌مندی جامعه ایثارگری از سهمیه ایثارگری ورود به دانشگاه و نیز سوق دادن شرایط در جهت افزایش رقابت علمی در میان گروه‌های متقاضی سهمیه ایثارگری (۲۵٪) مثبت ارزیابی می‌شود. با وجود این، نظر به شرایط خاص، سختی‌ها و مشکلاتی که خانواده‌های شهدا و جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) در مقایسه با خانواده جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) با آن مواجه هستند؛ لازم است تمهید مناسبی اندیشیده شود. در همین رابطه، پیشنهاد می‌شود در راستای حمایت از همسران و فرزندان شهدا، همسران و فرزندان جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) و نیز در راستای تحقق عدالت آموزشی و رعایت حداقل استانداردهای علمی، حد نصاب شرایط علمی و امتیاز پذیرفته‌شدگان برای همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) که به‌واسطه این طرح مشمول ماده (۷۰) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران می‌شوند، اصلاح و به هشتاد درصد (۸۰٪) افزایش یابد.

